МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ, ТЕОРІЇ Й МЕТОДИКИ СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧИХ ПРЕДМЕТІВ

«СХВАЛЕНО»
Вченою радою Миколаївського ОІППО

Протокол № 02 від «26» березня 2025 року

Програма
компетентнісно та діяльнісно орієнтованого
варіативного модуля

«Миколаївщина туристична»

усі категорії педагогічних працівників

МОІППО

МИКОЛАЇВ – 2025

Автор:

Ніколаєв Ігор Євгенович, доктор історичних наук, завідувач кафедрою філософії освіти, теорії й методики суспільствознавчих предметів МОІППО

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО СХВАЛЕННЯ
на засіданні кафедри філософії освіти, теорії й методики суспільствознавчих предметів
Протокол № 01 від «20» січня 2025 р.

Завідувач кафедри: І. Є. Ніколаєв

МОІППО

© Ніколаєв Ігор Євгенович, 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність модуля: На сучасному етапі розбудови України як демократичної держави, інтегрованої до Європейської співдружності, особливо місце відводиться питанням розвитку економіко-культурного потенціалу. На сьогодні тисячоліття туристична галузь перетворилась на потужну високорентабельну індустрію, вид економічної діяльності, галузь знань, соціокультурний феномен, у якому тісно переплелися економічні і соціальні інтереси суспільства, підприємницьких структур та споживачів. Туристична індустрія виступає потужним соціально-економічним і політичним чинником, що визначає розвиток економіки і політику багатьох країн і регіонів світу. В окремих країнах туризм став основною галуззю економіки, що визначило залежність її економічного становища від міжнародного туризму.

В зв'язку з чим особливої актуальності набувають питання всебічного аналізу туристичного потенціалу на всеукраїнському та регіональному рівні. В свою чергу, відповідно до Концепції Нової української школи є розвиток краєзнавчої складової, любов до історії рідного краю, допомогу в чому складає туризм.

Мета модуля: Структуризація теоретичних знань щодо ключових аспектів розвитку туристичної галузі Миколаївської області, закріплення уміння щодо їх застосування в практичній площині під час проведення уроків різного циклу, закріплення у вчителів мотивації для саморозвитку, комунікативних навичок, здатності до співпраці та креативності, пошук нових форм взаємодії педагога й учня.

Завдання модуля: *сформувати та поглибити знання:*

- *сформувати та поглибити знання:*
- щодо головних проблем становлення та розвитку регіонального туризму;

- особливості розвитку рекреаційно-туристичних місцевостей Миколаївщини;
- туристичний потенціал степової/лісостепової Миколаївщини;
- характеристика стану туризму Миколаївщини на сучасному етапі.

- *удосконалити вміння (навички):*
- вдосконалення науково-педагогічного мислення, систематизування навчальних методик;
- інтегрувати та застосовувати отримані знання в освітньому та позашкільному процесі.
- визначати ключові фактори, що впливали на розвиток вітчизняної туристичної системи.
-
- *розвинути установки до:*
- креативності та творчості вчителя;
- інноваційної культури.

Очікувані навчальні результати:

- активізація пізнавальної діяльності учасників освітнього процесу;
- використання певних форм та методів викладання матеріалу з курсу «Історія України», «Історія: Україна і світ», «Краєзнавство», «Правознавства», позакласних та виховних заходів та їх упровадження;
- систематизація знань щодо ключових тенденцій розвитку туристичної галузі Миколаївщини;
- сформованість навичок співпраці, спілкування, обговорення, спільного вирішення проблеми, участі у спільному виробленні рішень.

- ***Професійні компетентності, які розвиваються під час модуля:*** предметна компетентність;

МОІПО

- інформаційна компетентність;
- продуктивна компетентність;
- автономізаційна компетентність.

Особливості організації проведення модуля. Модуль проводиться в аудиторії, або в дистанційному режимі де є можливість роботи з комп'ютерною технікою та підключенням до мережі Інтернет. Використання наочності: схеми, таблиці, алгоритми роботи, правила тощо. Навчальна стратегія модуля (форми та методи організації освітньої діяльності)

Реалізація завдань для досягнення результатів модуля здійснюється через: 1. Інтерактивні лекції; 2. Практичні заняття; 3. Навчальний тренінг; 4. Самостійна робота.

Матеріально-технічне забезпечення модуля. комп'ютер, аудіозасоби, проектор, фліп-чарт.

Форма підсумкового контролю: 1. Теоретична частина – виконання практичних завдань; 2. Практична частина – розробка уроку або проєкту.

МОІПО

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН МОДУЛЯ

ТЕМА 1.

Історія зародження та розвитку туризму в Україні.

ТЕМА 2.

Український туризм на сучасному етапі.

ТЕМА 3.

Природно-заповідний фонд степової Миколаївщини.

ТЕМА 4.

Чорноморське узбережжя, як туристично-рекреаційний ресурс краю.

ТЕМА 5.

Проблеми та перспективи розвитку туристичної галузі Миколаївщини.

МОПО

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН МОДУЛЯ

	Інтерактивні лекції, год.	***Практ. заняття, год.***	***Навчальний тренінг,***	***Самост. робота, год.***	***Усього, год.***

			год.		
Вступ до курсу					
Тема 1. Історія зародження та розвитку туризму в Україні.	2	0,5		0,5	3
Тема 2. Український туризм на сучасному етапі.	1	0,5	1	0,5	3
Тема 3. Природно-заповідний фонд степової Миколаївщини.	1	0,5		0,5	2
Тема 4. Чорноморське узбережжя, як туристично-рекреаційний ресурс краю.	2			1	3
Тема 5. Проблеми та перспективи розвитку туристичної галузі Миколаївщини.	0,5		0,5	1	2
Підсумковий контроль у формі презентації результатів---					2
Усього, год.	6,5	1,5	1,5	*3,5*	*15*

МОІПО

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст навчання (тематичний план)	Розподіл нав-чальних годин	Форми навчальних занять	Освітній продукт
Тема 1.			
Історія зародження та розвитку туризму в Україні.	2	Інтерактивні заняття	Слухач знає сучасні напрямки дослідження питання ключових тенденцій формування та розвитку вітчизняної туристичної галузі.
	0,5	Практичні завдання	Слухач вміє використовувати набуті знання у конкретній ситуації; організувати свою працю для досягнення успішного результату
	0,5	Самостійна робота	Слухач володіє методикою інноваційної діяльності.
Тема 2.			
Український туризм на сучасному етапі.	1	Інтерактивні заняття	Слухач знає та вміє встановлювати характерні риси трансформацій туристичної системи України у другій половині XX – початку XXI ст.
	0,5	Практичні завдання	Слухач вміє використовувати набуті знання у конкретній ситуації; організувати свою працю для досягнення успішного результату
	1	Навчальний тренінг	Слухач вміє порівнювати здобутки систем освіти Античності та Середньовіччя.
	0,5	Самостійна робота	Слухач володіє методикою інноваційної діяльності

МОНІТО

Тема 3.			
Природно-заповідний фонд степової Миколаївщини.	1	Інтерактивні заняття	Слухач знає ключові моменти туристичного потенціалу степової Миколаївщини.
	0.5	Практичні завдання	Слухач вміє аналізувати загальний хід історичного процесу й проблеми, що стоять перед країною і світом, формувати висловлення й обстоювати власний погляд на інформацію
	0,5	Самостійна робота	Слухач володіє і застосовує сучасні методи, прийоми, форм проведення компетентнісноорієнтованого уроку, позакласних та виховних заходів.
Тема 4.			
Чорноморське узбережжя, як туристично-рекреаційний ресурс краю.	2	Інтерактивні заняття	Слухач знає сучасні наукові погляди на окреслену проблематику, уміє використовувати набутті знання в навчальному процесі.
	1	Самостійна робота	Слухач володіє і застосовує сучасні методи, прийоми, форм проведення компетентнісноорієнтованого уроку, виокремлює зміни державного відношення до гендерних питань, пов’язані з формуванням сучасного суспільства.
Тема 5.			

МОІПО

Проблеми та перспективи розвитку туристичної галузі Миколаївщини.	0,5	Інтерактивні заняття	Слухач знає та вміє застосовувати системні знання про проблеми та перспективи розвитку туристичної галузі Миколаївщини.
	0,5	Навчальний тренінг	Слухач вміє встановлювати відмінності в ціннісних пріоритетах та ідеологічних орієнтирах різних поколінь українців, населення різних регіонів України
	1	Самостійна робота	Слухач усвідомлює значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів Української держави в контексті світового історичного процесу
Підсумковий контроль			

МОПО

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ТЕМ

Тема 1. Історія зародження та розвитку туризму в Україні.

Мета заняття: удосконалення професійної компетентності слухачів курсів шляхом аналізу становлення та розвитку вітчизняної туристичної системи.

Завдання заняття:

➢ Систематизувати знання щодо висвітлення окресленого питання у сучасній історіографії.

➢ Сформувати вміння (навички): використовувати знання у конкретній ситуації; організувати свою працю для досягнення успішного результату.

➢ Розвинути установки до: інноваційної діяльності; творчості; наполегливості.

Очікувані навчальні результати:

➢ знання: щодо сучасних напрямках дослідження процесу зародження та розвитку туристичної галузі України.

➢ уміння: використовувати знання у конкретній ситуації; організувати свою діяльність для досягнення успішного результату

➢ установки до: інноваційної діяльності; творчості; наполегливості.

Теоретичний матеріал до теми 1.

Основні поняття:

- Туризм
- Рекреаційно-туристичний потенціал
- Навколишнє середовище
- Туристична індустрія

Зміст навчання

- Конкретизація загальної мети.
- Визначення ключових чинників становлення та розвитку туризму в Україні в контексті загальносвітових процесів.
- Суть поняття «туристична індустрія».

Види навчальної діяльності до теми 1.

Практичне заняття 1.

«Розвиток вітчизняного туризму в контексті загальносвітових процесів»

Метод навчання: дискусія

Питання для обговорення:

1. Які основні соціальні фактори вплинули на формування туристичної індустрії?
2. З чого розпочинався туристично-рекреаційний розвиток на території України?
3. Який взаємозв'язок між розвитком капіталістичних відносин та започаткуванням туристичної індустрії?

Питання для повторення та самоперевірки до теми 1:

МОПО

1. Які риси характерні для розвитку туристичної галузі на початковому етапі?
2. Що таке туристична індустрія?
3. Які фактори вплинули на розвиток вітчизняного туризму у 1920-30-х роках?

Тема 2. Український туризм на сучасному етапі.

Мета заняття: Визначити головні причини та чинники становлення та подальшої трансформації туристичної галузі України другої половини XX – початку XXI ст.

Завдання заняття:

➢ Систематизувати знання щодо: висвітлення окресленого питання у сучасній історіографії.

➢ Сформувати вміння (навички): о використовувати знання у конкретній ситуації; організувати свою працю для досягнення успішного результату.

➢ Розвинути установки до: інноваційної діяльності; творчості; наполегливості.

Очікувані навчальні результати:

➢ знання: щодо сучасних напрямках дослідження процесу зародження та трансформацій вітчизняної туристичної індустрії.

➢ уміння: використовувати знання у конкретній ситуації; організувати свою діяльність для досягнення успішного результату

➢ установки до: інноваційної діяльності, творчості, наполегливості.

МОПО

Теоретичний матеріал до теми 2.

Основні поняття:

- Туризм
- Туристичні маршрути
- Будинки відпочинку, туристичні бази
- Види туризму

Зміст навчання

- Конкретизація загальної мети.
- Визначення ключових чинників формування туристичної індустрії України.
- Види туризму на сучасному етапі.
- Проблеми та перспективи розвитку туризму на сучасному етапі.
- Військовий туризм та його перспективи.

Види навчальної діяльності до теми 2.

Практичне заняття 2.

«Види туризму на сучасному етапі»

Метод навчання: дискусія

Питання для обговорення:

1. Які основні види туризму існують в Україні ?
2. Роль і місце історичних пам’яток у розвитку туризму.
3. Туристичний рейтинг регіонів України.

Питання для повторення та самоперевірки до теми 2:

МОПО

1. Виокремите потенціал військового туризму для Миколаївської області.
2. Основні фактори розвитку провідних туристичних регіонів України.
3. Роль місцевих громад у розвитку туристичного потенціалу.

Тема 3. Природно-заповідний фонд степової Миколаївщини.

Мета заняття: Визначити ключові чинники формування та перспективи розвитку природно-заповідного фонду степової Миколаївщини як туристичного об’єкту.

Завдання заняття:

➢ Систематизувати знання щодо висвітлення окресленого питання у сучасній історіографії.

➢ Сформувати вміння (навички): використовувати знання у конкретній ситуації; о організувати свою працю для досягнення успішного результату.

➢ Розвинути установки до: інноваційної діяльності; творчості; наполегливості.

Очікувані навчальні результати:

➢ знання: щодо туристичного потенціалу степової Миколаївщини.

➢ уміння: використовувати знання у конкретній ситуації; організувати свою діяльність для досягнення успішного результату

➢ установки до: інноваційної діяльності, творчості, наполегливості.

МОІПО

Теоретичний матеріал до теми 3.

Основні поняття:

- Рекреаційно-туристична діяльність
- Гранітно-степове Побужжя
- Степові пам’ятки
- Туристична індустрія

Зміст навчання

- Конкретизація загальної мети.
- Визначення ключових чинників туристичного потенціалу степової Миколаївщини.
- Гранітно-степове Побужжя та перспективи його розвитку.
- Організація туристичних маршрутів по заповідному фонду Миколаївщини.

Види навчальної діяльності до теми 3.

Практичне заняття 3.

«Степова Миколаївщина як об’єкт туризму»

Метод навчання: дискусія

Питання для обговорення:

1. Які основні переваги та проблемні моменти у розвитку туристичного потенціалу степової Миколаївщини на теперішній час?
2. Гранітно-степове Побужжя та його перспективи.
3. Туристична привабливість міст Миколаївщини (Вознесенськ, Південноукраїнськ, Первомайськ).

МОІПО

Питання для повторення та самоперевірки до теми 3:

1. Які причини впливають на ефективність розвитку туризму?
2. Роль і місце туристичних гідів у розвитку туристичної індустрії.
3. Які музейні та заповідні пам’ятки степової Миколаївщини найбільш приваливі для туристичних маршрутів?

Тема 4. Чорноморське узбережжя, як туристично-рекреаційний ресурс краю.

Мета заняття: Визначити головні причини та потенціал розвитку чорноморського узбережжя Миколаївщини як туристично-рекреаційного ресурсу.

Завдання заняття:

➢ Систематизувати знання щодо: виокремлення головних можливостей розвитку туристично-рекреаційного ресурсу Миколаївщини у сучасних умовах.

➢ Сформувати вміння (навички): використовувати знання у конкретній ситуації; організувати свою працю для досягнення успішного результату.

➢ Розвинути установки до: інноваційної діяльності; творчості; наполегливості.

Очікувані навчальні результати:

➢ знання: щодо туристичного потенціалу Чорноморського узбережжя Миколаївщини.

МОІПО

➢ уміння: використовувати знання у конкретній ситуації; о організувати свою діяльність для досягнення успішного результату

➢ установки до: інноваційної діяльності; творчості; наполегливості.

Теоретичний матеріал до теми 4.

Основні поняття:

- Військова агресія.
- Морське узбережжя.
- Тілігульський лиман.
- Повоєнне відновлення.
- Безпека.

Зміст навчання

- Конкретизація загальної мети.
- Вплив військової агресії на туристичний потенціал чорноморського узбережжя Миколаївщини.
- Формування нових центрів туризму на узбережжі Миколаївщини.
- Проблеми і перспективи відновлення туристичної складової чорноморського узбережжя Миколаївщини.

Види навчальної діяльності до теми 4.

Самостійна робота 4.

«Курорти Чорноморського узбережжя в сучасних умовах»

Метод навчання: дискусія.

МОІПО

Питання для обговорення:

1. Які перспективи розвитку туристичної індустрії Тілігульського ліман?
2. Втрати туристичного потенціалу чорноморського узбережжя Миколаївщини в умовах військового стану.
3. Перспективи повоєнного відновлення.

Питання для повторення та самоперевірки до теми 4:

1. Які кліматичні особливості Чорноморського узбережжя Миколаївщини?
2. Античні пам’ятки регіону та їх туристичний потенціал.
3. Нові локації для розвитку туризму на узбережжі Миколаївщини.

Тема 5. Проблеми та перспективи розвитку туристичної галузі Миколаївщини.

Мета заняття: Визначити ключові проблеми та перспективи подальшого розвитку туристичного потенціалу Миколаївщини.

Завдання заняття:

➢ Систематизувати знання щодо висвітлення окресленого питання у сучасних дослідженнях.

➢ Сформувати вміння (навички): використовувати знання у конкретній ситуації; організувати свою працю для досягнення успішного результату.

➢ Розвинути установки до: інноваційної діяльності; творчості; наполегливості.

Очікувані навчальні результати:

МОНІО

➢ знання: щодо оцінок у сучасних публікаціях перспектив розвитку туризму Миколаївщини.

➢ уміння: використовувати знання у конкретній ситуації; організувати свою діяльність для досягнення успішного результату

➢ установки до: інноваційної діяльності; творчості; наполегливості.

Теоретичний матеріал до теми 5.

Основні поняття:

- Програма розвитку туризму
- Миколаївська область
- Миколаївський зоопарк
- Повоєнне відновлення

Зміст навчання:

- Конкретизація загальної мети.
- Визначення ключових аспектів Програми розвитку туризму в Миколаївській області.
- Перспективи і проблеми повоєнного відновлення рекреаційно-туристичного потенціалу Миколаївщини.
- Туристичні об’єкти міста Миколаєва.

Види навчальної діяльності до теми 5.

Самостійна робота 5.

«Повоєнне відновлення та його перспективи»

Метод навчання: дискусія

Питання для обговорення:

МОІПО

1. Основні центри туризму Миколаївщини.
2. Види туризму в повоєнний період.
3. Миколаїв та його туристичний потенціал.

Питання для повторення та самоперевірки до теми 5:

1.Сформулюйте ключові аспекти повоєнного відновлення туризму Миколаївської області.

2. Миколаїв як туристичний об'єкт.

3.Ключові аспекти Програми розвитку туризму в Миколаївській області.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ (навчальних)

І – Основні:

1. Програма розвитку туризму і курортів Миколаївської області // https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/16111534666008403ad2055.pdf
2. Єрмілов В.С. Курорт Очаків. Краєзнавчі і культурологічні нариси. М., 2010. 95 с.
3. Історія розвитку туризму в Україні // https://tourlib.net/books_ukr/shkola1-2.htm
4. Туристсько-рекреаційний потенціал Миколаївської області // https://tourlib.net/statti_ukr/pavljuk.htm
5. Мазур В.І. Дьоміна В.М. Перспективи розвитку туризму в Миколаївській області https://tourlib.net/statti_ukr/mazur.htm
6. Обозна А.О., Мерзляков О.В., Гаврилова О.В. Розвиток культурно-історичного туризму в Миколаєві // http://www.bses.in.ua/journals/2018/29_1_2018/11.pdf

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ.

1. Історія розвитку туризму в Україні // https://tourlib.net/books_ukr/shkola1-2.htm
2. Історія розвитку туризму в Україні // https://tourism-book.com/pbooks/book-63/ua/chapter-2405/
3. Щепанський Е. Історія становлення та розвитку туристичної галузі в Україні // https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwis05vCwYTvAhUSjosKHfQCAywQFjADegQIGBAD&url=https%3A%2F%2Ftourism-book.com%2Fpbooks%2Fbook-63%2Fua%2Fchapter-2405%2F&usg=AOvVaw3xxzYE_bKk8XtPPlsn1_Vo
4. Слюсар Е. Еволюція розвитку туристичної галузі в Україні // http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3628

1. Заповідні місця Миколаївщини. Фотоальбом. Комп`ютерні системи, Україна. 2002 р.
2. Туристсько-рекреаційний потенціал Миколаївської області // https://tourlib.net/statti_ukr/pavljuk.htm
3. Миколаївщина. Топ-8 найкрутіших туристичних локацій // https:// https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/3040550-mikolaivsina-top8-najkrutisih-lokacij-turisticnogo-sezonu2020.html
4. Путівник по Миколаївській області // https://lowcost.ua/mykolaiv-region-guide/
5. Миколаївщина. Найкрасивіші міста // https://rubryka.com/article/where-to-go-mykolaiv-region/

1. Заповідні місця Миколаївщини. Фотоальбом. Комп`ютерні системи, Україна. 2002 р.
2. Туристсько-рекреаційний потенціал Миколаївської області // https://tourlib.net/statti_ukr/pavljuk.htm
3. Миколаївщина. Топ-8 найкрутіших туристичних локацій // https:// https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/3040550-mikolaivsina-top8-najkrutisih-lokacij-turisticnogo-sezonu2020.html
4. Путівник по Миколаївській області // https://lowcost.ua/mykolaiv-region-guide/
5. Миколаївщина. Найкрасивіші міста // https://rubryka.com/article/where-to-go-mykolaiv-region/
6. Перспективи розвитку міжнародного туризму в Чорноморському регіоні // file:///C:/Users/Elena/Downloads/10506-Текст%20статті-20964-1-10-20180417.pdf

МОНТО

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка……..**3**

2.Тематичний план модуля..……..……**6**

3.Розподіл навчальних годин……**7**

4.Начально-тематичний план……**9**

5.Зміст навчальних тем……**11**

6. Список рекомендованих джерел і літератури……..**20**

7. Список використаних джерел і літератури……..**21**

8. Зміст……**22**

МОІПО

Програма компетентнісно та діяльнісно орієнтованого варіативного модуля

«Миколаївщина туристична»

Автор (укладач):

Ніколаєв Ігор Євгенович, завідувач кафедри філософії освіти, теорії й методики суспільствознавчих предметів

МОІПО